

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

24 iulie

2009

Anul VIII
nr. 27 (286)

Săptămînal juridic 8 pagini - 2,50 lei

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

**Constituția
Republicii
Moldova – 15 ani**

pag. 3

**Accesul la informațiile
oficiale este în
continuă descreștere**

pag. 4

**Atacat cu cuțitul
pentru că apăra
panourile electorale**

pag. 5

Parteneriatul Estic – un instrument menit să încurajeze evoluțiile democratice

Recent, ministrul suedez de externe Carl Bildt, a cărui țară deține presedinția prin rotație a Uniunii Europene, a prezentat în fața Comitetului pentru relații externe și securitate al Parlamentului European prioritățile țării sale la cîrma Uniunii. Deși nu s-a spus nimic despre Republica Moldova, Carl Bildt a plasat printre priorități dorința de a stabili țările din vecinătatea UE.

„Rolul Uniunii Europene este de a încerca să aducă stabilitate națiunilor încă fragile și economiilor lor din vecinătatea noastră imediată. Dacă eșuăm în acest domeniu, vom eșua și în altele”, a declarat Carl Bildt.

Ministrul suedez de Externe s-a referit și la dezvoltarea pe mai departe a Parteneriatului Estic ca un bun instrument menit să încurajeze evoluțiile democratice din țările implicate în acest proiect: „Trebuie să dezvoltăm Parteneriatul Estic într-un instrument real și relevant pentru toate țările, care să sprijine transformările și să ofere speranțe pentru viitor”. În același timp, a mai spus Carl Bildt, Uniunea Europeană ar urma să continue să implice Rusia, o țară cu care Uniunea și-a deteriorat relațiile anul trecut din cauza conflictului din Georgia și din cauză că nu a aplicat toate acordurile care au fost convenite în înțelegerea postbelice.

Ministrul suedez de Externe a căutat să fie încă și mai clar despre modul în care vede presedinția suedeză implicarea mai activă a Rusiei: „Este în interesul nostru să continuăm să încercăm să implicăm Rusia făcînd-o să respecte regulile europene și ordinea internațională. Nu trebuie să precupețim eforturile noastre pentru a căuta să convingem Rusia că nimic nu-i va aduce mai multă securitate decît o relație bazată pe încredere și pe prietenie adevărată între ea și vecinii ei, chiar și cei mai mici... Noi astfel acționăm în Europa!”

O atenție specială a fost acordată regiunii balcanice, unde, în opinia șefului diplomației suedeze, forțele care doresc integrarea în Uniunea Europeană sînt acum mai puternice decît

cele care pledează pentru dezintegrare, dar, a avertizat Carl Bildt, șansa nu trebuie risipită și momentul nu trebuie pierdut.

În ceea ce privește relația Uniunii cu Turcia, Carl Bildt a spus că procesul de negocieri pentru aderarea acestei țări la Uniunea Europeană trebuie continuat în lunile următoare... explicînd că dosarul turc este unul de mare importanță și a fost de multe ori controversat.

Și, evident, Carl Bildt a vorbit despre nevoia ratificării Tratatului de la Lisabona și despre transformarea modului de funcționare a Uniunii Europene.

Ministerul Justiției

Angajații sistemului penitenciar au fost instruiți în domeniul elaborării proiectelor de finanțare

La 17 iulie 2009, în cadrul unei ceremonii oficiale, ministrul Justiției Vitalie Pîrlog a înmînat certificatele de absolvire a ciclului de instruire destinat conducătorilor subdiviziunilor sistemului penitenciar în domeniul elaborării proiectelor de finanțare nerambursabilă.

În perioada 15-17 iulie curent, conducătorii subdiviziunilor sistemului penitenciar au fost instruiți cu privire la metodologia elaborării proiectelor în domeniul penitenciar, avînd posibilitatea de a pune în aplicare cunoștințele acumulate prin realizarea unor exerciții practice. Astfel, au fost prezentate 7 proiecte distincte care au drept obiective soluționarea unor diverse probleme existente în sistemul penitenciar, precum reconstrucția edificiilor penitenciare, sporirea accesului condamnaților la informație, formarea abilităților de negociere a conflictelor în mediul deținuților etc.

Actualitatea organizării evenimentului derivă din importanța și necesitatea posedării acestor cunoștințe, care le-ar permite instituțiilor penitenciare să beneficieze de finanțările oferite de organizațiile internaționale sau de donatorii străini.

În adresarea sa către proaspeții absolvenți ai ciclului de instruire, ministrul Justiției a subliniat că, grație cunoștințelor acumulate în acest cadru, șefii subdiviziunilor sistemului penitenciar vor avea capacitatea să implementeze direct diverse proiecte cu finanțare nerambursabilă și să monitorizeze mai eficient calitatea activităților realizate și durabilitatea acestora.

Cu această ocazie, ministrul Justiției a mulțumit NORLAM pentru suportul oferit la perfecționarea capacităților angajaților sistemului penitenciar și la transferul bunelor practici din acest domeniu.

Ciclul de instruire în domeniul elaborării proiectelor de finanțare nerambursabilă este cea mai recentă din cele 6 activități de consolidare a capacităților manageriale și a celor de gestionare a resurselor umane, destinate colaboratorilor sistemului penitenciar, organizate în anul curent cu suportul Misiunii norvegiene de experți pentru promovarea supremației legii (NORLAM) și se înscrie în realizarea Memorandumului de Înțelegere bilateral semnat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Norvegiei la 3 mai 2007.

● Curtea Constituțională

OBSERVATORI AI CSI LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Ca și în cazul scrutinului din 5 aprilie, și după anticipările din 29 iulie Curtea Constituțională se va ghida strict doar de prerogativele sale privind confirmarea alegerii Parlamentului, a ținut să sublinieze președintele Curții Dumitru Pulbere, la întrevvedere avută pe 15 iulie cu Vladimir Garkun, șeful stafului Misiunii observatorilor din CSI pentru monitorizarea alegerilor anticipate din Republica Moldova, la inițiativa acestuia. Înviuirile postelectorale din partea unor lideri de partide vizînd poziția părtinitoare a organului jurisdicției constituționale nu au niciun temei, întrucît ele sînt alimentate de emoții și supoziții, ignorînd procesul procedural strict delimitat de legislație, a concluzionat președintele Curții Constituționale.

Vladimir Garkun, care deține și funcția de prim-vicepreședinte al Comitetului Executiv al CSI, s-a interesat în mod special de procedura de prezentare și examinare a contes-

tărilor din partea subiecților electorali, de posibila influență asupra activismului alegătorilor a amendamentelor operate în Codul Electoral în privința micșorării pragului de accedere în Parlament și a ratei de participare necesară validării alegerilor electorale. Dînsul a subliniat că monitorizarea campaniei electorale a și început, echipa observatorilor SCI conducîndu-se de principiile neutralității politice, imparțialității și neamestecului în viața politică a Moldovei. Cei în jur de 70 de experți din statele Comunității, care și-au anunțat participarea la monitorizarea anticipatelor, vor reprezenta corpul diplomatic și de deputați, structurile naționale de divers nivel, Adunarea Interparlamentară a statelor CSI. Vor delega observatori și Consiliul Federației și CEC ale Rusiei. Documentul final al Misiunii va fi prezentat opiniei publice a doua zi după alegeri – pe 30 iulie.

Începe ziua cu DREPTUL!

◆ Flash

Aproape 65 000 buletine de vot pentru ambasadele și consulatele Republicii Moldova

CEC anunță că moldovenii fără buletin de identitate pot obține gratis forma provizorie F9

Pentru alegătorii de peste hotare vor fi puse la dispoziție 64 941 de buletine de vot, cu 1850 de unități mai mult decât la alegerile din 5 aprilie, în pofida îngrijorărilor exprimate de concurenții electorali că moldovenii aflați peste hotare vor fi în imposibilitate de a merge la votare în mijlocul săptămânii.

Iată cum explică Iurie Ciocan, secretarul Comisiei Electorale Centrale, mărirea numărului de buletine tipărite: „Dacă noi ne limităm doar la numărul care sînt luați la evidența consulară plus 5 %, riscăm să creăm condiții imposibile ca cetățenii de peste hotare să voteze pe motiv că nu le ajung buletinele de vot. Sînt de acord că la alegerile anterioare au participat 16 800 dar asta nu înseamnă că de data aceasta vor participa fix atîția”.

Datele scrutinului din 5 aprilie arată că din totalul de peste 63 de mii de buletine de vot solicitate pentru secțiile de votare de pe lângă ambasade și consulat, a fost folosită doar a patra parte.

La sedința Comisiei Electorale Centrale s-a anunțat că biourile de evidență și documentare a populației de pe întreg teritoriul Moldovei sînt obligate să elibereze pe gratis forma provizorie F9 pentru cetățenii care nu dispun de buletin de identitate. Acest act provizoriu poate fi solicitat chiar și în ziua alegerilor pînă la ora 8 seara.

Cozi interminabile la Consulatul României la Chișinău

Tinerii moldoveni care vor să-și continue studiile în instituțiile de învățămînt din România s-au alăturat celor care vor să obțină viză, în fața Consulatului de la Chișinău, unde, începînd cu 17 iulie, se formează zilnic cozi interminabile. Tinerii formează două rînduri (cei cu studii gimnaziale și cei cu studii liceale) și stau zi și noapte în fața Consulatului pentru depunerea actelor.

Pînă în prezent au fost depuse peste 1000 de dosare, spun surse din cadrul ambasadei României la Chișinău.

Lavinii Enii, secretar II la Ambasada României de la Chișinău, a declarat că, în perioada de primire a dosarelor, Consulatul și-a prelungit programul de lucru pentru a-i primi pe toți doritorii pînă la 27 iulie, cînd expiră termenul de depunere.

Anul acesta Ministerul Educației de la București le-a oferit cetățenilor din Republica Moldova 2590 de locuri pentru studii în România.

Moldova este pe locul III în CSI după condițiile oferite pentru nașterea copiilor

Printre statele member ale CSI, Moldova este una dintre țările cu cele mai bune condiții oferite tinerilor mame pentru nașterea unui copil, arată rezultatele cercetării organizației „Save the Children”, efectuate în 125 de state ale lumii.

Astfel, Moldova s-a poziționat pe locul trei printre țările CSI și pe locul 24 în top, după nivelul asigurării condițiilor pentru nașterea copiilor și îngrijirea mamelor, fiind depășită doar de Belarus (locul 16) și Ucraina (locul 21), respectiv, arată rezultatele cercetărilor ONG-ului „Save the Children”. În același timp, Federația Rusă și Uzbekistan s-au situat pe locul 27 în top, urmate de Kazahstan (32), Armenia (37), Turkmenistan (44), Azerbaidjan și Kirgistan (52), și Tadjikistan (69).

Cercetătorii au ținut cont de factori precum mortalitatea femeilor sau a copiilor la naștere, utilizarea corectă de către femei a metodelor moderne de contracepție și nivelul dezvoltării medicinii în raport cu sănătatea femeilor.

Astfel, potrivit raportului final al cercetătorilor, cel mai confortabil și sigur se simt mamele din țările scandinave, cele din Suedia, urmate de Danemarca și Finlanda. Ultimele locuri în top sînt ocupate preponderent de țările africane.

Procesul de naștere în Republica Moldova, precum și evidența femeilor pînă la și după nașterea copilului sînt asigurate din contul statului. Potrivit legislației actuale, femeile beneficiază de alocații din bugetul de stat după ce a dat naștere unui copil. Astfel, indemnizația unică la nașterea copilului a fost stabilită în mărime de 1500 de lei, iar indemnizația lunară constituie 250 de lei.

Noile reguli de circulație rutieră disciplinează șoferii, susține poliția

„Noile reguli de circulație rutieră și Codul contravențional dau roade”, a spus Ghenadie Paliu, șeful Direcției Poliție Rutieră. În urma verificărilor efectuate de agenții de circulație, s-a constatat că circa 90% din conducătorii auto cupleză centurile de siguranță, după ce amenda pentru nerespectarea acestei reguli s-a majorat de la 20 la 400 de lei.

S-a redus esențial și numărul cazurilor de conducere în stare de ebrietate. În comparație cu luna iunie din anul precedent, s-a constatat o reducere cu 15,5% a accidentelor rutiere. Numărul persoanelor decedate în urma accidentelor rutiere s-a redus cu o cincime, iar al celor traumatizate – cu 11%, precizează sursa citată.

Începînd cu 31 mai, de cînd este în vigoare Codul contravențional, au fost întocmite peste 7800 de procese-verbale, documentate peste 1500 cazuri de depășire a vitezei, 1195 cazuri de necuplare a centurii de siguranță. În prezent, poliția examinează 144 cazuri de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate.

Procuratura a făcut bilanțul pe prima jumătate de an

Colegiul Procuraturii RM a efectuat bilanțul activității desfășurate de procurori în primul semestru 2009.

În primul semestru al anului curent activitatea procurorilor la exercitarea și conducerea urmării penale a cunoscut o îmbunătățire calitativă și cantitativă la capitolul de cauze penale terminate și trimise în judecată.

Aceasta din urmă se atestă și pe fundalul scăderii în țară a criminalității și, respectiv a numărului de cauze penale terminate – au fost înregistrate **11 541 infracțiuni, în scădere cu 828 (6,7 la sută)** comparativ cu perioada analogică a anului 2008, situație care este caracteristică în majoritatea dintre unitățile administrative-teritoriale.

Se află în scădere cazurile de huliganism cu 8,4%, vătămările intenționate grave cu 8,3 %, infracțiunile privind viața sexuală cu 5,5%, cele contra patrimoniului cu 14,6%, cazurile de trafic de ființe umane cu 19,5%, infracțiunile economice 20,2%, infracțiunile comise de persoane cu funcții de răspundere cu 44,1 la sută (inclusiv cele de corupție și conexe lor), cazurile de contrabandă cu 12,7 la sută, organizarea migrațiilor ilegale cu 5,8%, circulația ilegală a drogurilor cu 8,4 la sută.

De asemenea, se atestă și o descreștere a numărului infracțiunilor deosebit de grave cu 39,8%, mai puțin grave cu 9,8 la sută, precum și a celor excepțional de grave cu 1,3 la sută.

Conducerea urmării penale

În activitatea de conducere a urmării penale procurorii au finalizat cercetările pe **7539** cauze.

Au fost trimise în judecată **4350** cauze penale (4295 în 2008) privind comiterea a **5490** infracțiuni de către **5020** persoane.

Justiției au fost deferite 39 cauze despre omucideri intenționate, 145 despre trafic de ființe umane și copii, 127 despre cazuri de vătămare intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, 52 despre viol, 1595 despre infracțiuni contra patrimoniului, 653 despre circulația ilegală a drogurilor, 208 despre evaziuni fiscale și infracțiuni financiar-bancare, 43 despre contrabandă și eschivarea de la achitarea plăților vamale, 308 despre încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, 219 despre huliganism și alte infracțiuni contra ordinii și securității publice, 35 despre infracțiuni de corupție și trafic de influență, 29 despre abuz și exces de putere, 47 despre infracțiuni contra justiției, alte categorii de infracțiuni.

În procedura flagrantă au fost urmăriți și deferite justiției **196** cauze.

În procedura acordului de recunoaștere a vinovăției au fost deferite justiției **1431** cauze penale care au privit **1693** crime.

Exercitarea urmării penale

În perioada de referință, procurorii au exercitat urmărirea penală pe **3724** (3705 în 2008) cauze de o rezonanță socială sporită cum sînt infracțiunile de omor și viol, cele de corupere, luare de mită, trafic de influență și infracțiuni săvîrșite de persoane cu funcții de răspundere, de către minori.

Au fost trimise în judecată **1087** cauze penale (1034 în 2008) privind comiterea a **1368** infracțiuni de către **1446** persoane, din care **23** au privit ofițeri de urmări-

re penală și **509** minorii. Justiției au fost deferite 77 cauze despre omucideri intenționate, 13 trafic de ființe umane și copii, 28 cazuri de vătămare intenționată gravă a integrității corporale și sănătății, 40 viol, 456 infracțiuni contra patrimoniului, 38 circulația ilegală a drogurilor, 13 contrabandă și eschivarea de la achitarea plăților vamale, 30 încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, 56 huliganism, 30 corupție și trafic de influență, 43 abuz și exces de putere, 4 tortură, 34 infracțiuni militare, 25 infracțiuni contra justiției, alte categorii de infracțiuni.

În procedura acordului de recunoaștere a vinovăției au fost deferite justiției **329** cauze penale care au privit **332** crime.

Combaterea corupției

În primele 6 luni ale anului 2009 s-au înregistrat **1368** de sesizări cu privire la infracțiuni de corupție și conexe acestora. Urmare a examinării lor, a fost dispusă începerea urmării penale în **305** de cazuri.

Tradițional, un număr mai mare de sesizări cu privire la acte de corupție a fost înregistrat în raza mun. Chișinău și sectoarele capitale – 259, fiind pornite în baza lor **43** cauze penale. Procuratura Anticorupție și CCCEC, organe specializate în combaterea fenomenului, au examinat **268** sesizări, pornind **118** cauze.

Din numărul total de cauze penale cercetate, în instanțele de judecată au fost trimise pentru examinare în fond **137** cauze penale, ca rezultat fiind pronunțate **82** sentințe de condamnare în privința a 24 colaboratori de poliție, 32 oficiali publici, 5 colaboratori ai serviciului vamal, 1 procuror și 49 persoane din alte categorii.

Procuraturile teritoriale și specializate au efectuat în total **177** de controale în domeniul combaterii corupției, au înaintat **76** sesizări și **10** recursuri.

În domeniul contribuției procurorilor la înlăturarea infracțiunilor și civile

În sine, procesul penal presupune mai multe etape relevante. Însă eficiența actului de justiție se apreciază exclusiv din rezultatele definitive ale examinării judiciare a cazului penal, motiv pentru care, ca finalitate a procesului penal, activitatea judiciară se prezintă ca un criteriu destul de relevant pe întreaga dimensiune a procesului penal.

În luna februarie 2008 Codul de procedură penală a fost completat prin implementarea dreptului discreționar al procurorului, iar drept consecință, s-a produs o scădere a numărului cauzelor penale examinate de către instanțele de judecată, de la 5682 cauze în I semestru al anului 2007, la 4516 cauze în aceeași perioadă a anului 2008 și 4175 cauze în perioada I semestru al anului curent.

Reprezentarea intereselor generale ale societății și protecției drepturilor omului prin mijloace judiciar-civile reprezintă un domeniu prioritar în activitatea organelor Procuraturii.

De menționat că în perioada de referință, comparativ cu aceleași perioade ale anilor precedenți, a sporit esențial numărul și calitatea acțiunilor înaintate.

Cu participarea procurorilor instanțele de judecată au examinat cu pronunțarea hotărârilor 64 litigii, dintre care 43 în interesele statului, fiind dispusă încasarea sumei de **23,1 mln lei**.

În primele 6 luni ale anului

curent procurorii au înaintat în apărarea intereselor și drepturilor cetățenilor, precum și în favoarea statului 941 cereri, în valoare de 724838683 lei. În același interval al anului 2009, în 204 cazuri dauna a fost recuperată benevol, în sumă 82376148 lei.

Majoritatea acțiunilor se înaintază în urma nerespectării condițiilor contractuale: de arendă, livrare a mărfurilor, acordarea serviciilor etc. O problemă acută, pînă în prezent, rămîne înstrăinarea ilegală a patrimoniului statului.

În domeniul investigațiilor generale

Activitatea procurorilor în domeniul investigațiilor generale s-a manifestat printr-o îmbinare a eforturilor orientate spre contracararea încălcărilor legislației, în scopul diminuării factorului negativ asupra situației social-economice a statului și, totodată, spre ridicarea nivelului de protecție a persoanei în societate, asigurarea oportunităților de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale proclamate în Constituție.

În acest context, subdiviziunea de profil a Procuraturii Generale și procuraturile teritoriale în domeniul reprezentării intereselor generale ale societății, apărării ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor:

– au efectuat **1927** controale (I semestru an. 2008 – 1793);

– au înaintat **2297** sesizări și **recursuri (inclusiv 1737 sesizări și 560 recursuri)** privind înlăturarea derogărilor de la lege (I semestru an.2008 – 2789);

– au remis instanțelor de judecată **941 acțiuni în valoare de 724,8 mil lei** (în I semestru an. 2008 au fost înaintate 1092 acțiuni în valoare de 47 mln lei);

– au pornit **264 cauze penale** (I semestru an. 2008 – 142);

– au expediat în adresa conducerii țării **494 informații** privind rezultatele controalelor efectuate în domeniul respectării legislației (I semestru an. 2008 – 450).

În legătură cu intrarea în vigoare a noii Legi cu privire la Procuratură, au fost pregătite Recomandări metodice privind exercitarea activității de procuror în domeniul investigațiilor generale în condițiile legii noi.

Investigațiile procurorilor asupra unor aspecte ale activității **Serviciului vamal** au constatat că multe încălcări, frecvente în anii precedenți, practic au fost excluse. În prezent, eforturile procurorilor sînt concentrate la dezbădăcinarea cazurilor de eschivare de la achitarea plăților vamale prin înlocuirea facturilor invoice originale, introducerea de facto a unor cantități mai mari sau a altui gen de mărfuri decît cel declarat etc.

Rămîn actuale încălcările legislației în procesul de gestionare a patrimoniului la etapa **postprivatizare în agricultură**.

Deși măsurile întreprinse de procurori au redus semnificativ încălcările la acest capitol, situația existentă este favorizată de atitudinea loială a primarilor față de arendașii care nu-și onorează obligațiile.

Controlul respectării legislației muncii, efectuat cu concursul Inspecției Muncii, a scos la iveală o situație nefavorabilă în teren, dar și în însăși activitatea acestei instituții, fapt ce ne-a determinat să planificăm pentru semestrul II al anului 2009 controlul activității Inspecției Muncii.

Nivelul respectării drepturi-

lor omului, analizat prin prisma **protecției intereselor consumatorilor**, denotă o situație îngrijorătoare datorită unui vast spectru de încălcări care se admit:

- în domeniul comerțului;
- învățămîntului;
- prestării serviciilor locativ-comunale populației;
- prestării serviciilor de transport;
- prestării serviciilor medicale și farmaceutice populației;
- în domeniul calității în construcții.

Controlul **legalității restituirii TVA de la buget** a stabilit multiple cazuri de implicare a antreprenorilor în scheme de evaziune fiscală prin intermediul firmelor delincvente „fantome”, aceasta prezentînd o problemă majoră pentru sistemul bugetar. Astfel, numai în urma activității a 25 de firme „fantomă”, doar în 6 luni 2008, bugetul de stat a fost prejudiciat cu circa 1 miliard lei, prin trecerea unilaterală în cont a TVA.

Eficiența lucrului procurorilor sporește prin exercitarea activității de preîntîmpinare a derulării unor scheme criminale, în baza informației operative acumulate.

Analiza stării de fapt în **domeniul respectării legislației cu privire la organizarea și desfășurarea lucrului cu petițiile cetățenilor** constată că în perioada de referință în organele procuraturii au parvenit 17136 petiții – (cu 90 petiții mai multe ca în aceeași perioadă a anului 2008).

Numărul cetățenilor primiți în audiență a constituit 15 351 și s-a majorat ca 1923 persoane în comparație cu anul 2008. Aici este de menționat practica pozitivă a audierii cetățenilor la locul de trai.

În baza petițiilor admise organele procuraturii au înaintat 1078 acte de reacționare.

Potrivit Procurorului General, dl Valeriu Gurbulea, deși în linii generale, cu unele mici excepții, statisticile denotă o ascensiune atît cantitativă, cît și calitativă, pe toate direcțiile de activitate, față de perioada similară a anului precedent, situația la zi impune corpului de procurori o atitudine critică față de orice abatere de la legislație în procesul exercitării atribuțiilor de serviciu. Printre acestea, a reiterat Procurorul General, își fac loc cazurile de achitare a persoanelor, tortură și tratament degradat, trafic de ființe umane, condamnarea Republicii Moldova la CEDO, violarea drepturilor minorilor etc.

Un accent dur a fost pus de conducerea Procuraturii pe problemele excluderii din activitatea și comportamentul procurorilor a factorilor de risc.

În încheiere, vorbitorii au fost unanimi în părerea că rezultate mai notabile în activitatea de apărare a ordinii de drept, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor pot fi obținute în condițiile conlucrării reușite a Procuraturii cu toate organele de ocrotire a normelor de drept, administrația publică locală și organele teritoriale de control.

Pe marginea chestiunilor discutate în cadrul Colegiului, a fost adoptată o hotărîre prin care au fost stabilite măsuri concrete, menite să asigure sporierea nivelului calitativ a rezultatelor activității Procuraturii în vederea îndeplinirii atribuțiilor constituționale.

Constituția Republicii Moldova – 15 ani

Democratizarea vieții publice, edificarea unui stat de drept sînt obiective ce pot fi atinse de o societate conștientă de valorile sale și care dorește cu adevărat ocrotirea și promovarea acestora.

Potrivit Constituției, Republica Moldova este un stat de drept, democratic în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, echitatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate. Or, un stat în care coloana de susținere a acestor valori nu este durabilă este sortit eșecului.

Acestea dar și alte subiecte importante au fost puse în discuție în cadrul unei ședințe festive consacrate aniversării a 15 ani de la adoptarea Constituției Republicii Moldova care au scos în evidență faptul că rolul Constituției devine unul fundamental, indispensabil dezvoltării societale.

La festivitate au participat Vladimir Voronin, președintele Republicii Moldova, Dumitru Pulbere, președintele Curții Constituționale, Mircea Snegur, primul președinte al Republicii Moldova și președintele Comisiei pentru elaborarea Constituției, Vitalie Pîrllog, ministrul Justiției, delegați ai curților constituționale din circa 20 de state europene

ind un stat suveran, independent, neutru, unitar, indivizibil bazat pe principiile supremației Constituției, separației și colaborărilor puterii în stat, legalității și protecției drepturilor omului, pluralismului politic.

Cea de-a 15-a aniversare a acestui pilon al democrației ne oferă prilejul de a evidenția semnificația majoră a Legii Supreme în viața cetățenilor, în funcționarea sistemului nostru democratic.

Constituția nu doar a pus în valoare esențialul politic, social acumulat în primii ani de existență a statului nostru ci servește drept bază pentru dezvoltarea continuă a reglementărilor ce definesc esența statului modern circumscris perspectivei integrării europene.

Constituția reprezintă cartea de vizită a țării, ea exprimă voința noastră fermă de a edifica o societate deschisă marilor valori umane”, a mai specificat D. Pulbere.

În alocuțiunea sa, V. Voronin a invocat rolul Constituției în evoluția unei societăți democratice, precum și contribuția celor care au participat la elaborarea acestui act important pentru stat.

„Faptul că Republica Moldova se afirmă astăzi ca un stat independent și democratic este și un mare merit al autorilor Constituției. Acest act

în țara noastră democrația constituțională și-a demonstrat viabilitatea.

Drepturile omului sînt consfințite și garantate de Constituție și apoi dezvoltate prin lege. Concordanța acestora cu Legea Supremă este un lucru firesc pentru un stat de drept de natură să sporească atașamentul față de valorile supreme (statul de drept, pacea civică, democrația, demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, egalitatea în drepturi și pluralismul politic etc.”), a afirmat președintele țării.

V. Voronin a mai specificat că numai respectînd Constituția și aplicînd prevederile ei se va reuși realizarea acestor deziderate și orice abatere de la normele constituționale va duce la subminarea statului, la compromiterea autorității lui și implicit

ajuns să aibă mari îndoieli în puterea legii”.

Vorbim mult și de mult, dar totul nu se mișcă din loc în privința

Aș vrea ca instanțele judecătorești naționale să valorifice cu o mare ardoare supremația absolută a Constituției în ierarhia normelor,

și membre CSI, precum și alți reprezentanți ai Consiliului Europei, PNUD, OSCE și alte cîteva organizații de cooperare internațională.

D. Pulbere, în comunicarea sa, a menționat importanța adoptării Constituției care a însemnat plasaarea statului nostru într-o nouă etapă de dezvoltare marcată de rigorile constituționalismului modern, european, internațional.

„Cu un deceniu și jumătate în urmă, Legea Supremă a țării a proclamat Republica Moldova ca fi-

politico-juridic este expresia voinței poporului exprimată prin votul aleșilor săi și constituie unul din cele mai mari acte ale stăruinței țării noastre. Constituția stabilește drepturile, libertățile și îndatoririle cetățenilor în relație cu statul, precum și funcțiile, atribuțiile, responsabilitățile în relația dintre putere și stat. Anume conlucrarea fructuoasă dintre toate instituțiile statului bazată pe dispozițiile și principiile constituționale este cheia succesului într-un stat cu adevărat democratic. Pot afirma că

să fie unul viu aplicabil.

Făcînd referire la modul în care a fost adoptată Constituția Republicii Moldova la 29 iulie 1994, M. Snegur a menționat totodată și faptul că integrarea europeană impune respectarea întocmai a normei constituționale referitoare la drepturile și libertățile omului și la prioritatea ce trebuie să se acorde standardelor internaționale.

„Omul simplu văzînd fărădelegile ce se comit, văzînd că multă lume își face dreptate doar la CEDO, a

accesului liber a persoanei la Curtea Constituțională.

„Să nu uităm niciodată că Legea Supremă consfințește principiul priorității dreptului uman. Cerințele de bază ale constituționalismului modern sînt: justiția independentă și judecători imparțiali. Cît de aproape ne aflăm de așa ceva dacă pierdem atîtea procese la CEDO?

Putem avea cele mai perfecte legi și coduri, dar dacă ele nu vor fi aplicate, nu vom edifica un stat de drept.

Din păcate, astăzi sîntem martorii efectelor practicii de a face legi pentru anumite situații. Prin urmare, modificările care se operează în legislație, chiar în Constituție, nu întotdeauna au efect pozitiv. După cum susțin și specialiștii din domeniu, constituția noastră necesită totuși o revizuire în scopul unei corelări mai bune cu exigențele internaționale și lichidării lacunelor și deficiențelor ce au generat efecte nedorite în situații concrete”, a mai subliniat M. Snegur.

Totodată, V. Pîrllog a declarat că adoptarea și punerea în aplicare a constituției a jucat un rol fundamental în garantarea stabilității și dezvoltării sociale în edificarea unei societăți democratice în care poporul este stăpînul și guvernarea se realizează în baza legii.

„Experiența ultimilor 15 ani ne-a demonstrat că adoptarea Constituției a permis garantarea intereselor fundamentale ale cetățenilor, securitatea națională și stabilitatea socială prin asigurarea echilibrului între puteri și respectul pentru drepturile omului.

astfel încît să fie aplicată în practică la justa și deplină sa valoare în spiritul și litera sa.

Această aniversare ne oferă oportunitatea de a arunca o privire asupra rolului Cuții Constituționale, instituția care este una dintre cele mai emblematice în calitatea sa de organ de apărare a legislativului și de protecție a drepturilor fundamentale. A venit timpul ca cetățenii să-și asume plinul constituției și să acceadă direct la Curtea Constituțională

Circumstanțele demonstrează că legea fundamentală poate fi perfecționată astfel încît să se evite riscul instabilității cronice, plaga regimurilor parlamentare și să nu permită forțelor politice să cedeze în fața tentației de a săvîrși excese”, a evidențiat V. Pîrllog.

Cu prilejul aniversării a 15 ani de la adoptarea Constituției, a mai fost desfășurată și conferința internațională cu genericul „Valorile constituționale fundamentale – factor al stabilității regimului democratic”.

Acțiunile jubiliare au fost organizate de președintele Republicii Moldova și de Curtea Constituțională cu suportul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), Fundației Germane pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ), PNUD Moldova, Misiunii OSCE în Moldova, ABA/ROLI Moldova și Oficiului coordonator al Programelor TICA.

Ina CIOFU

Mitropolia Moldovei va deschide o biserică la Manta, Italia

Mitropolia Moldovei va deschide pînă la finele anului curent cea de-a 13-a biserică peste hotarele țării. Lăcașul sfînt va fi deschis pînă la finele anului curent în orașul Manta, Italia, și va fi un răspuns la solicitarea celor peste 1000 de moldoveni aflați la muncă în acest oraș, a precizat pentru BASA-press Vadim Cheibaș, purtător de cuvînt la Mitropolia Moldovei.

Potrivit sursei citate, biserica va fi deschisă într-un local pus la dispoziție de autoritățile din orașul italian, iar slujbele vor fi citite de un preot al Mitropoliei care va fi delegat printr-un ordin al ÎPS Vladimir. „De asemenea, la solicitarea comunității de moldoveni din Italia a mai fost delegat un preot la Roma. Clericul va participa activ în via-

ța duhovnicească a creștinilor din acest oraș, oferind sprijin spiritual tuturor doritorilor”, a spus Cheibaș.

Potrivit lui Cheibaș, primele biserici care aparțin Mitropoliei Moldovei peste hotare au fost deschise la Fidenza și Vicenza (Italia). Ulterior, au mai fost deschise biserici la Simonna, Perugia și Asti. „Numărul mare de moldoveni care parcurgeau zilnic sute de kilometri pînă la lăcașele sfinte ne-a făcut să mai deschidem în 2008 biserici la Trenta, Rovereto, Novillero, Marostica, Brescia și Padova”, a spus preotul.

În 2008, Mitropolia a deschis o biserică în Portugalia, în orașul Faro. „Spre deosebire de Italia, unde autoritățile au fost receptive, tratativele cu autoritățile portugheze au durat

cîteva ani”. „Deși am avut multe solicitări, nu am putut pînă în prezent să deschidem biserici în Spania”, a adăugat sursa citată.

În cele 12 biserici care activează în prezent oficiază slujbe 16 preoți din cadrul Mitropoliei Moldovei. Liturgiile sînt citite în limba de stat a Moldovei, în rusă și italiană. „Zilnic, peste 50 de mii de moldoveni merg la biserică să se roage și să aprindă o lumină. Chiar și peste hotare moldovenii botează copiii, oficiază nunți și fac înmormîntări, conform tradițiilor moldovenești, la care sînt prezenți preoții”, a menționat preotul.

Vadim Cheibaș a menționat că la biserică merg nu numai cetățeni moldoveni, ci și imigranți ruși, ucraineni, bulgari, polonezi și cetățeni ai Etiopiei. Toate cele 12 biserici activează în sedii donate de biserica catolică.

Accesul la informațiile oficiale este în continuă descreștere

În trimestrul doi și primele două săptămâni ale lunii iulie 2009, în Republica Moldova s-au înregistrat numeroase încălcări ale legislației privind accesul la informațiile oficiale, situație generată în mare parte și de specificul perioadei postelectorale, marcate printr-un șir de situații dramatice, de asemenea, și în urma derulării alegerilor anticipate. Mai multor jurnaliști li s-a îngărdit accesul la evenimente, au avut loc cazuri de hărțuire și intimidare, de discriminare a ziariștilor și structurilor mass-media, după principiul loialității politice, fapte care, din păcate, nu sînt sancționate conform legii. Acestea sînt rezultatele Raportului trimestrial privind evaluarea accesului la informațiile oficiale în Republica Moldova.

În opinia Grupului de experți, creat de Centrul „Acces-info”, majoritatea autorităților și instituțiilor publice întîrzie cu răspunsurile la cererile cetățenilor, ziariștilor și organizațiilor nonguvernamentale, mai ales cînd e vorba de transparența achizițiilor publice, de cazurile de corupție, de măsurile privind lichidarea neajunsurilor, depistate de organele de control. Un șir de demnitari și funcționari ignoră față de legislația, adeseori sînt secretizate neîntemeiat pînă și informații elementare, au avut loc cazuri de brutalitate față de solici-

tanții de informații care au cerut accesul la dosarele privind achizițiile publice. Continuă să întîmpine dificultăți la acumularea datelor jurnaliștii de

investigație. Persistă nivelul scăzut al culturii informaționale, tîrăgîndu-se aplicării eficiente a tehnologiilor moderne în structurile statale.

„A devenit și mai alarmantă discrepanța dintre declarațiile oficialilor privind importanța accesului la informație și transparenței în procesul decizional și realitate, precum și lipsa unui control sistematic și riguros al aplicării legislației respective de către Guvern și Parlament. Continuă să crească numărul de cazuri de ignorare sau de nerespectare de către funcționari a legislației privind accesul la informație. Lipssește un mecanism clar și eficient de informare permanentă, obiec-

tivă și operativă a publicului, de stabilire a unui dialog interactiv al instituțiilor statale cu cetățenii, de implicare a acestora în procesul decizi-

onal. Se resimte ineficiența activităților sporadice în domeniul sensibilizării opiniei publice, educației civice, desfășurate de instituțiile statale și organizațiile nonguvernamentale în ceea ce privește o mai bună cunoaștere a drepturilor omului și lichidarea analfabetismului juridic, fapt care adeseori generează pasivitatea și indiferența cetățenilor. Exercițarea dreptului la informație necesită atît responsabilizarea funcționarilor, cît și motivarea publicului”, se menționează în același raport.

Experții în domeniu au venit și cu unele recomandări. Așadar, în scopul promovării reale a liberului acces la in-

formație este necesar să fie abrogate toate prevederile care sînt în contradicție cu Constituția și Legea privind accesul la informație. Astfel, se impune modificarea Legii cu privire la secretul de stat, Legii cu privire la secretul comercial, Legii cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Legii privind Codul de conduită a funcționarului public, Legii presei, Legii cu privire la petiționare etc. Este stringentă

examinarea proiectului Legii privind libertatea de exprimare și adoptarea ei, a unui șir de alte proiecte în domeniul libertății de exprimare, elaborate de experți ai organizațiilor nonguvernamentale de media.

„Legile și hotărârile care blochează accesul jurnaliștilor la informație sau impun taxe pentru obținerea acestora urmează a fi modificate din perspectiva interesului public și a importanței informației pentru dezvoltarea jurnalismului de investigație și lupta cu corupția. Statul trebuie să creeze un sistem complex și eficient de implementare a dreptului de acces la informație, care ar prevedea:

- alocarea resurselor necesare pentru o administrare eficientă și adecvată a unui sistem informațional integral, consolidarea managementului informațional la toate instituțiile, inclusiv în cadrul serviciilor de presă, de relații cu publicul;
- instituirea unui control sistematic din partea Parlamentului și Guvernului privind asigurarea de facto a liberului acces la informație și transparenței în procesul decizional;
- instruirea permanentă a funcționarilor, inclusiv a conducătorilor de instituții și subdiviziuni;
- acumularea și promovarea bunelor practici;
- eficientizarea cooperării cu organizațiile nonguvernamentale;
- denunțarea politicienilor, funcționarilor publici care își permit gesturi de amenințare sau agresiune, violențe la adresa jurnaliștilor și colectivelor redacționale;
- monitorizarea și raportarea sistematică asupra aplicării Legii privind accesul la informație;
- sensibilizarea publicului în vederea exercitării depline a dreptului de acces la informație;
- neadmiterea de către autoritățile și instituțiile publice a imixtiunii în politica editorială a mass-media, neadmiterea cenzurii directe sau camuflate;
- respectarea Codului deontologic al jurnalistului, astfel încît să nu se încalce dreptul fundamental al ce-

tățeanului de a avea acces la informație corectă și echidistantă;

– asigurarea libertății mass-media și a accesului nediscriminatoriu la mass-media al concurenților electorali și reflectarea neutră a alegerilor de către mijloacele de informare în masă, în special de mass-media publică;

– reflectarea evenimentelor imparțial și obiectiv; acordarea unei atenții sporite sensibilizării opiniei publice, educației civice; evitarea partizanatului politic, discursului de ură.

Totodată, potrivit experților, în scopul redresării situației, se cere crearea unui mecanism viabil de informare, consultare și participare publică.

„Noul Legislativ urmează să modifice și să completeze un șir de acte normative care nu sînt în concordanță cu Legea privind accesul la informație, să examineze și să adopte un set de proiecte de legi în domeniul libertății de exprimare, elaborate de societatea civilă. Sînt necesare măsuri complexe, la nivel statal, de informare activă a publicului, pentru reflectarea imparțială și obiectivă a evenimentelor, sensibilizarea opiniei publice, stabilirea unui dialog civic constructiv, evitarea discursului de ură”, mai precizează aceeași sursă.

Raportul de evaluare a accesului la informațiile oficiale este realizat cu suportul Fundației „Soros-Moldova”.

Stelina CIOBANU

Alegătorii pot solicita urna mobilă pînă la ora 15.00 în ziua alegerilor

Cetățenii cu drept de vot ai Republicii Moldova, care din motive de sănătate sau motive de detenție nu se vor putea prezenta în ziua alegerilor la secția de votare pentru a vota, pot solicita urna mobilă în scris sau verbal, începînd cu 10 zile înainte de ziua votării și pînă la ora 15.00 în ziua scrutinului.

Acest lucru îl vor putea face doar persoanele care nu se pot deplasa din cauza problemelor de sănătate, persoanele deținute, cele condamnate la privațiune de libertate, a căror sentință nu este definitivă, cele care execută o sancțiune administrativă sub formă de arest, persoanele condamnate la privațiune de libertate pentru infracțiuni ușoare și mai puțin grave. De asemenea, pot beneficia de acest drept cei care se află în stațiuni balneare, case de odihnă sau spitale.

Urnele mobile vor fi aduse alegătorului de cel puțin doi membri ai biroului electoral, care se deplasează la locul unde se află alegătorul cu o urnă mobilă și cu materialul necesar pentru votare: lista electorală suplimentară, semnată de președintele și secretarul biroului electoral, buletinul de vot, ștampila specială „ALEGERI 05.04.09” pentru aplicare în actul de identitate, ștampila cu mențiunea „Votat”, tușiera.

Echipa care se deplasează cu urna de vot mobilă poate fi însoțită de observatori. Deplasarea la domiciliul alegătorului poate fi efectuată pe parcursul zilei, pînă la ora 20.00. Condiția este ca urna să ajungă înapoi în secția de votare pînă la ora 21.00.

Linia fierbinte pentru informații electorale este apelată zilnic de circa 20 de alegători

Linia fierbinte pentru informații și consultanță electorală gratuite – 080055000 –, lansată în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte – Coaliția 2009, este apelată zilnic de circa 20 de alegători. Cele mai frecvente întrebări țin de procedura de vot și cea de depunere a contestațiilor și modalitatea de verificare a listelor electorale.

Oamenii întreabă și despre cum pot să voteze rudele de peste hotare și cum să verifice dacă

acestea sînt în listele electorale, a comunicat Ion Creangă, operator al liniei fierbinți, consultant într-un program de monitorizare electorală.

Solicitat ce ar trebui să facă alegătorii care sînt intimidați, inclusiv cei care sînt obligați, bunăoară de superiorii de la locul de muncă, să meargă la votare sau să-și dea votul pentru un anumit concurent electoral, Ion Creangă a răspuns că cel mai indicat este să se depună o cerere la poliție și la organele electorale.

Linia fierbinte este lansată de către Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) și Reprezentanța din Moldova a Fundației Eurasia. Este parte a proiectului „Asistență juridică gratuită în litigiile electorale”, finanțat (22 mii dolari) de către Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și de către Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Pentru anticipate vor fi tipărite cu 56 mii buletine de vot mai mult decît la 5 aprilie

Pentru alegerile parlamentare anticipate din 29 iulie Comisia Electorală Centrală (CEC) va tipări cu aproximativ 56 mii buletine de vot mai multe decît pentru alegerile din 5 aprilie. Despre aceasta a anunțat miercuri, 22 iulie, Eugeniu Știrbu, președintele CEC, în cadrul unui briefing.

Cifra (56 mii), care deocamdată este preliminară, reprezintă numărul aproximativ al persoanelor care au împlinit, în perioada dintre cele două scrutine, vîrsta de 18 ani, care le permite să voteze.

Joi, 23 iulie, este ultima zi în care alegătorii pot verifica și solicita operarea de modificări în listele electorale, atît în regim on-line, cît și la birourile secțiilor de votare. Pînă acum, doar prin intermediul serviciului on-line de pe pagina web oficială a Primăriei www.chisinau.md, valabil doar pentru locuitorii capitalei, au fost înregistrate peste 3200 de solicitări privind rectificarea listelor electorale.

În total, vor fi tipărite 2 683 553 buletine

de vot, dintre care 2 000 840 în română, celelalte în limba rusă. Acest lucru se va face pînă la 25 iulie, inclusiv. Buletinele vor fi expediate birourilor electorale ale secțiilor de votare în ajunul alegerilor, adică la 28 iulie.

Și numărul secțiilor de votare deschise va fi cu 9 mai mare față de alegerile din primăvară. Alegătorii din țară vor fi repartizați în 1987 secții de vot. Organizarea și desfășurarea alegerilor anticipate va fi asigurată de circa 20 mii de funcționari electorali.

În ziua alegerilor, cu ajutorul unui sistem informațional utilizat și la alegerile din 5 aprilie, CEC va face publice din 3 în 3 ore date privind prezența alegătorilor la urne. Aceste

informații vor fi transmise de operatori de la fiecare circumscripție electorală și vor fi totalizate la orele 9.45, 12.45, 15.45, 18.45 și 21.45. Pentru cei care nu vor putea urmări informațiile la televizor, acestea vor fi afișate și pe site-ul oficial al CEC din oră în oră, dar cu ceva întîrziere.

Pînă acum, CEC a acreditat 122 de observatori internaționali și 2374 naționali din partea diferitor organizații nonguvernamentale și misiuni diplomatice. Cei interesați mai pot depune cereri în acest sens pînă la 24 iulie.

De asemenea, pentru aceste alegeri Comisia a operat modificări în Codul electoral, astfel încît pragul de a accede în Parlament a fost redus de la 6% la 5%, iar rata de participare a alegătorilor – de la 50%+1 alegător, la o treime.

În premieră pentru Republica Moldova, alegerile se vor desfășura într-o zi de miercuri. Alegătorii sînt așteptați la urne între ora 7.00 și 21.00.

Atacat cu cuțitul pentru că apăra panourile electorale

În dimineața zilei de luni, 13 iulie, în jurul orei 04.20, un bărbat din capitală a fost atacat cu cuțitul de trei vandali, care intenționau să deterioreze panourile de publicitate electorale a unui partid politic. În urma altercațiilor, bărbatul s-a ales cu o rană de cuțit la mîna dreaptă, adîncă de 6 cm. Bărbatul susține că vandalii erau bine făcuți și păreau a îndeplini o misiune pentru care erau bine plătiți.

A fugit după ei să-i prindă

Incidentul s-a petrecut în sectorul Buiucani al capitalei, în apropiere de cinematograful „Flacăra”. Potrivit președintelui partidului respectiv, chiar de la începutul campaniei electorale, Ștefan Roșca, bărbatul care a fost rănit, s-a adresat la partid și s-a oferit în calitate de voluntar să apere de vandali, pe timp de noapte, panourile electorale ale acestei formațiuni. Zis și făcut, în fiecare noapte bărbatul patrula și asigura integritatea acestora. Pînă

în dimineața zilei de luni. Potrivit lui Ștefan Roșca, trei indivizi, a câte 1 m 90 cm fiecare, bine făcuți, se apucau de treabă, în jurul orei 04.20 dimineața. „Și să nu credeți că erau niște drogați sau bețivi, sau vagabonzi, nu... erau bărbați în toată firea, înalți unul ca unul, bine făcuți, îmbrăcați bine, se vede că erau trimiși și bine remunerați”, a declarat în cadrul unei conferințe de presă Ștefan Roșca. Tot el a spus că tinerii aveau între 22 și 25 de ani și că vorbeau în limba rusă. Cînd s-au apropiat de panouri, aveau măști pe față. În momentul în care bărbatul i-a observat, a strigat la ei. Cei trei vandali au început să fugă, dar unul din ei a fost ajuns de Ștefan Roșca.

„În acel moment unul din cei doi s-a întors înapoi și a strigat «ciudo», adică eu, că m-am dus după ei și, m-a lovit cu cuțitul la braț”, a povestit bărbatul. Imediat bărbatul a chemat la fața locului și poliția și salvarea. După ce a primit îngrijirile medicale, a fost la poliție și a depus declarații. Ștefan Roșca susține că

în momentul în care a fost lovit cu cuțitul a reușit să-i tragă atacatorului masca de pe față și l-a văzut foarte clar. „Pe acel care m-a lovit cu cuțitul îl cunosc dintr-o mie”, a declarat Ștefan Roșca. Potrivit lui, este clar că tinerii vandali locuiesc prin apropiere, pentru că „au venit pe jos la locul faptei, fără mașină”.

Cu pistolul asupra localnicilor din Zberoaia

Cu doar cîteva zile înaintea incidentului de luni, pe 10 iulie curent, localnicii din Zberoaia, Nisporeni s-au trezit cu toate gardurile, stîlpii, magazinele, stațiile de așteptare în cu-

loarea altui partid politic. Pe toate edificiile din sat erau lipite aceleași afișe electorale. Localnicii s-au revoltat, unii chiar au început să rupă afișele de pe edificiile particulare și le sugerau celor care le încheiau să le afișeze la standul special amenajat pentru acest lucru. Ala Pîslari, care este angajata unui magazin alimentar din localitate, a fost agresată fizic de un necunoscut, care ulterior a amenințat-o că va fi arestată de poliție. „A coborît unul dintr-o mașină, m-a apucat strîns de mîna și mi-a sucit-o la spate, cu cealaltă mîna se îndîrîhea să mă lovească. Mi-a spus chiar că acuși îmi trage una. După care mi-a zis să merg la poliție și-mi spunea că mă arestează pe trei zile”. „Pentru asta se reține la poliție?” se întreabă supărată și speriată doamna Pîslari. O altă pensionară, care nici măcar nu a rupt niciun afiș, din simplul motiv că nu mai are puteri pentru astfel de activități, dar care din întîmplare a nimerit în ochii adeptului partidului cu pricina, de asemenea a fost

speriată. Doamna Elena Doroftei a povestit că de spaimă a început să strige după ajutor vecinilor din mahala. „Da' eu nu am făcut nimic rău, stăteam și eu lîngă poartă și taman aici era rupt un afiș din astea, dar nu eu l-am rupt, și el mi-a arătat că-mi sucește gîtul”, a povestit doamna Doroftei. Vînzătoarea Ala Pîslari povestește despre o altă localnică ce s-a speriat de moarte. Bărbatul care a coborît din mașina luxoasă să apere panourile cu afișele electorale ale partidului căruia este adept a scos un pistol și l-a îndreptat spre ea spunînd: „Vă împușc pe toți”.

Laura DUMBRAVĂ

Guvernul trebuie să plătească despăgubiri tinerilor maltratați și torturați după 7 aprilie

Heather McGill, cercetător pentru Moldova în cadrul Secretariatului Amnesty Internațional de la Londra, a efectuat o vizită de 5 zile la Chișinău pentru a studia situația persoanelor maltratate și torturate de polițiști în urma evenimentelor din 7 aprilie.

„Guvernul Republicii Moldova are responsabilitatea să ancheteze obiectiv cazurile de tortură, victimele trebuie să primească despăgubiri, iar polițiștii vinovați trebuie să fie pedepsiți”, a declarat expertul, la finele vizitei.

McGill s-a întîlnit cu mai mulți tineri reținuți după 7 aprilie și bătuți în comisariatele de poliție. „Am întîlnit oameni traumatizați din cauza tratamentului din comisariate, unde au fost bătuți, umiliți și amenințați”, a spus cercetătorul.

O tînără i-a povestit că a fost impusă să se dezbrace în pielea goală în fața unui polițist-bărbat. „De ce tremuri? Ți-e frig? Atunci trebuie să te încălzești!”, i-ar fi spus polițistul și a impus-o să facă exerciții fizice.

Mai mulți tineri i-au povestit cum au fost bătuți ore în șir. „Un tînăr de 18 ani mi-a povestit că a fost bătut peste rinichi și acum are probleme mari de sănătate. Chiar am văzut, cînd vorbea cu mine, că se simte rău. A fost sportiv, făcea polo pe apă, și sper că își va putea relua vreodată ocupația”, a relatat Heather McGill.

„Nu am vorbit cu tinere care ar fi fost violate în comisariate. Doar un tînăr mi-a spus că a auzit cum o fată era violată. În schimb, foarte mulți bărbați spun că au fost amenințați că vor fi violați dacă nu-și recunosc vina”, a mai spus ea.

În urma vizitei în Moldova, expertul internațional va întocmi un raport pe care îl va prezenta, în toamnă, Comitetului pentru Drepturile Omului și Comitetului Antitortură ale ONU.

Potrivit Procuraturii Generale, în urma protestelor violente din 7 aprilie au fost reținute circa 300 de persoane. De asemenea, la Procuratură au fost depuse 96 de plîngeri de maltratare și tortură și au fost deschise 10 cauze penale.

Organizațiile neguvernamentale pentru drepturile omului susțin însă că aproximativ 700 de persoane au fost arestate după 7 aprilie. Mai mult de jumătate dintre acestea spun că au fost maltratate de către polițiști.

Cronica polițistă

350 de euro pentru o notă bună la bac

Cei opt funcționari de la Ministerul Educației, bănuieți că ar fi luat mită pentru a favoriza anumiți elevi la examenele de bacalaureat, riscă să stea după gratii de la 5 la 10 ani, cu privațiunea de a exercita funcții publice 5 ani.

Funcționarii sînt cercetați penal pentru corupere pasivă. În cazul a patru bănuieți instanța de judecată a aplicat arest la domiciliu, iar într-un alt caz – control judiciar. Celelate trei sînt cercetate în stare de libertate.

Printre persoanele bănuite se numără directorul Agenției Evaluare și Examinare, Adrian Ghicov, care ar fi capul rețelei, subordonata sa, Aurica Marcu, și un angajat al Centrului Tehnologii Informaționale de pe lîngă Ministerul Educației, Valeriu Șarai.

Ofițerii Centrului Anticorupție spun că la domiciliul Auricăi Marcu au fost găsite aproximativ 23 de mii de euro și 1100 de dolari și notițe în care se preciza căruia elev trebuie să îi fie mărită nota. În biletele se mai specifica cu cît trebuie să fie majorată nota și la ce disciplină.

Iurie Ciorbă, șef adjunct al Direcției pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, afirmă că „funcționarii estorcau și primeau bani de la părinți, profesori și alte persoane pentru a majora notele la

examele de bacalaureat mai multor elevi din întreaga țară”.

„Sumele variau în funcție de notele solicitate și importanța disciplinei. De exemplu, pentru un examen la limba română ei solicitau între 100-200 euro, pentru cel de geografie – între 250-350 de euro, iar pentru cel de matematică – între 150 și 250 de euro”, spune Ciorbă, care se arată nedumerit de ce la matematică s-a cerut atît de pușin.

De asemenea, reprezentanții Centrului Anticorupție spun că sînt martori-părinți, care au povestit că li s-a cerut mită pentru o notă mai bună, doar că nu sînt prea interesați să divulge nume și cazuri concrete.

Pe de altă parte, Ministerul Educației spune că nu înțelege cum a fost posibil ca funcționarii să intervină pentru a schimba notele de la BAC în favoarea anumitor elevi.

Consilierul Ministrului Educației, Agnesa Eftodi, a spus că „sistemul de evaluare a fost foarte bine ordonat și organizat și nu știm, nu credem că s-a putut interveni în baza de date, decît printr-un program special”.

„Programul existent exclude posibilitatea de intervenție în acordarea notei la etapa de verificare. Doar la etapa contestațiilor s-ar fi putut interveni. Noi am securizat tot procesul de bacalaureat”, a spus Eftodi.

Jefuitor cu stagiu la doar 25 de ani

Un tînăr de 25 de ani din capitală a fost reținut de polițiștii Comisariatului de poliție din sectorul Rîșcani, Chișinău, după ce s-a stabilit că acesta a jefuit mai multe femei, care treceau prin regiunea unei grădinițe de copii de pe strada Bogdan Voievod. Suspectul „vîna” preponderent mame cu copii mici în brațe, știind bine că acestea nu vor lăsa copiii fără supraveghere ca să aleargă după el. Potrivit MAI, victimele au mărturisit că în timpul jafului nici nu reușeau să strige că suspectul fugea într-o direcție necunoscută. Astfel, în urma mai multor plîngeri parvenite în doar o săptămînă, la poliția din sectorul Rîșcani, oamenii legii au inițiat un șir de acțiuni de specialitate, menite să identifice și să rețină suspectul. Din informațiile deținute de poliție, în acest răstimp presupusul jefuitor a reușit să jefuiască patru femei, agonisind ilegal patru lăntșoare din aur și trei cruciulițe din același metal.

După mai multe investigații operative, în vizorul poliției a ajuns Denis Borețchi, în vîrstă de 25 de ani, domiciliat în sectorul Botanica al capitalei. De menționat că individul a fost anterior judecat și condamnat la ani grei de închisoare pentru săvîrșirea mai multor infracțiuni, ultima dată fiind eliberat din

locurile de detenție la data de 5 mai curent. În prezent, Borețchi este cercetat penal pentru „Jaf”. Potrivit articolului 187 alin. 2 Cod penal al RM, acesta riscă să se întoarcă în închisoare pe un termen de la 4 la 10 ani cu sau fără achitarea unei amenzi în valoare de la 10 000 pînă la 20 000 de lei.

Trei zile de coșmar pentru o femeie din Edineț

O femeie de 30 de ani din raionul Edineț a fost sechestrată, bătută și violată timp de trei zile. Suspectul, potrivit MAI, este Ivan Tîmco, în vîrstă de 53 de ani, originar din orașul Rîșcani.

După ce a scăpat din mîna infractorului, femeia a sesizat forțele de ordine. Aceasta a mărturisit polițiștilor că la data de 15 iulie curent, în jurul orei 16.00, în regiunea spitalului psihiatric din orașul Bălți, a oprit o mașină de ocazie pentru a se deplasa spre orașul Rîșcani.

Ieșind din oraș în direcția raionului Edineț, șoferul a scos-o forțat din automobil și i-a aplicat diverse lovituri cu pumnii și picioarele. Mai apoi a dus-o în lanul de porumb din apropierea traseului Brest-Chișinău-Odesa, unde a violat-o pervers.

După ce și-a satisfăcut poftele sexuale, făptașul, aplicînd forța fizică și amenințînd-o cu moartea,

a dus-o forțat acasă la el, în orașul Rîșcani, și a închis-o în casă. Aici, zilnic întreținea cu ea forțat rapoarte sexuale cu acțiuni perverse, însoțite de aplicarea violenței și amenințări cu moartea.

În cea de-a treia zi tipul a ieșit din casă. Atunci femeia, aflată în șoc, a reușit să iasă din casă pe fe-reastră și a fugit la poliție, povestind coșmarul prin care a trecut. Echipa operativă a CPR Rîșcani s-a deplasat imediat la fața locului, unde l-a și reținut pe agresor.

În procesul examinării cazului, la domiciliul suspectului au fost fixate probe și ridicate numeroase urme ale infracțiunii, inclusiv lucruri personale ale victimei.

Potrivit cercetărilor polițienești, tipul venise recent din SUA, unde locuiește de o perioadă îndelungată împreună cu familia.

În acest caz au fost inițiate trei cauze penale în baza articolelor: 171 alin.2 „Violul”, 172 alin.1 „Acțiuni violente cu caracter sexual”, 155 alin.2 „Amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății”, 166 alin.1 „Privațiunea ilegală de libertate” Cod penal al Republicii Moldova. Conform legislației în vigoare, persoana culpabilă de comiterea acestor fărădelegi riscă ani grei de pușcărie.

S.C.

• La solicitarea cititorilor

Dreptul condamnaților de a primi și expedia colete, pachete cu provizii și banderole

Potrivit normelor Codului de executare și Statutului executării pedepsei de către condamnați, condamnatului i se permite să primească

rile poștale, ascunși prin diferite metode, sînt ridicați și confiscați în conformitate cu prevederile Codului cu privire la contravențiile adminis-

ra deținuții cu medicamentele respective. Medicamentele și produsele parafarmaceutice, permise în conformitate cu prescripțiile medicale, trebu-

rele disciplinare coletele li se înmînează după executarea sancțiunii disciplinare. Administrația penitenciară nu este responsabilă de alterarea conținutului lor din cauza păstrării îndelungate în cazurile: returnării către expeditori a coletelor și banderolelor pe motiv că aceștia nu au respectat asortimentul stabilit pentru trimeri; expedierii acestora la noul loc de detenție a destinatarului; returnării; precum și înmînării după executarea sancțiunii disciplinare.

Cu permisiunea administrației penitenciare, deținuții din cont propriu, la cerere, pot expedia rudelor, iar condamnații și altor persoane, colete și banderole. În aceste cazuri, serviciul regim verifică conținutul trimiterilor recepționate pentru a fi expediate destinatarului din contul deținuțului. Chitanța de achitare a serviciilor poștale și cererea deținuțului se aneazează la dosarul lui personal. Evidența coletelor și banderolelor expediate rudelor (altor persoane) se ține în fișele personale de recepționare și expediere a coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor.

În penitenciarele de tip deschis coletele, banderolele și pachetele cu provizii nu se supun controlului.

pachete cu provizii, colete și banderole în număr nelimitat, în conformitate cu cererea înaintată. Deținutul deschide și controlează conținutul coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor în prezența lucrătorului medical și sub supravegherea reprezentantului administrației. Obiectele și produsele alimentare ce se conțin în colete, dar nu sînt prevăzute în lista celor permise, sînt restituite persoanei care le-a transmis, indicîndu-se motivele înapoierii. Bani găsiți în pachetele și trimite-

trative. În cazul ridicării din colete a obiectelor, articolelor și substanțelor, al căror acces în penitenciar este interzis sau care pot fi folosite de deținuți în scopuri infracționabile, se efectuează un control în modul stabilit și se sesizează autoritățile competente.

Administrația penitenciarului este în drept să primească pentru deținuți colete cu medicamente și produse parafarmaceutice (cu excepția preparatelor narcotice și psihotrope), în cazul în care lipsește posibilitatea de a asigu-

ie să corespundă cerințelor farmaceutice, iar ambalajul nu trebuie să fie deteriorat. Produsele date sînt transmise unității medicale a penitenciarului pentru tratamentul deținuțului respectiv.

În caz de transfer al deținuțului în alt penitenciar, coletele destinate lui se expediază la acel loc din contul penitenciarului, iar cele destinate deținuților eliberați sau decedați sînt returnate expeditorului prin ramburs cu mențiunea „a se înapoia”. Deținuților aflați în izolatoa-

UE cere autorităților și partidelor din Republica Moldova să asigure alegeri libere și corecte

Uniunea Europeană le cere autorităților și partidelor din Republica Moldova să asigure alegeri libere și corecte și accesul egal pentru toți candidații la mass-media de stat, să respecte dreptul la întruniri și să nu intimideze presa, ONG-urile sau formațiunile politice.

Mesajul a fost lansat în perspectiva alegerilor parlamentare anticipate care au loc în Republica Moldova la 29 iulie. Documentul redactat la inițiativa Suediei, țară care asigură președinția UE, a fost aprobat de cele 27 țări membre ale UE și are ca scop susținerea valorilor democratice și dezvoltarea constructivă și durabilă a Republicii Moldova.

Textul a fost transmis miercuri premierului moldovean Zinaida Greceanii de către o delegație a UE din care face parte ambasadorul Suediei în Republica Moldova, Mats Aberg, și reprezentantul special al UE la Chișinău, Kalman Miszei.

Mats Aberg a spus în timpul întrevederii că mesajul le cere autorităților și formațiunilor politice din Republica Moldova să asigure alegeri libere și corecte și libertatea de expresie, precum și să permită accesul egal al tuturor candidaților la instituțiile publice de mass-media și să nu admită intimidări ale presei, ONG-urilor și formațiunilor politice sau încălcarea dreptului la întruniri.

Potrivit unui comunicat de presă al Guvernului de la Chișinău, ambasadorul Suediei a subliniat că desfășurarea alegerilor parlamentare conform standardelor democratice depinde, în egală măsură, de capacitatea tuturor actorilor politici de a manifesta un comportament adecvat în cursa electorală.

Astfel, M. Aberg s-a pronunțat împotriva folosirii unei retorici dure de către candidați și a confirmat disponibilitatea UE de a contribui la un dialog constructiv pentru a asigura consensul politic, inclusiv după scrutin, care să permită instaurarea stabilității politice în țară și funcționarea principalelor instituții de stat.

La rîndul său, premierul Zinaida Greceanii a dat asigurări că Guvernul va face toate eforturile pentru a menține stabilitatea economică și pentru a onora toate obligațiile sociale în perioada electorală, fiind dispus să asigure desfășurarea alegerilor parlamentare în mod democratic și transparent.

„În condițiile crizei economice, (...) aprofundată în Republica Moldova de criza politică, Guvernul este interesat de desfășurarea unor alegeri libere și corecte, care să fie recunoscute de comunitatea internațională, urmînd să fie ales președintele țării și instituit noul guvern, iar pentru aceasta avem nevoie de o pace civică între partide. Problematice discuțiilor propuse pentru dezbaterile politicianilor noștri poate fi diversă, un singur lucru nu poate fi contestat – independența statului nostru” a declarat premierul moldovean, citat de biroul de presă al Guvernului de la Chișinău.

Zinaida Greceanii s-a declarat convinsă că alegerile de la 29 iulie se vor desfășura cu succes și că validarea acestora va contribui la soluționarea mai multor probleme stringente, inclusiv liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii moldoveni în spațiul european și negocierea noului acord cu UE, conchide comunicatul.

La 6 aprilie, tinerii nemulțumiți de victoria detașată a comuniștilor au lansat un protest pașnic care la 7 aprilie a degenerat în violențe în urma cărora au fost incendiate clădirile Parlamentului și Președinției. Chișinăul a acuzat atunci Bucureștiul că s-ar afla în spatele unei tentative de lovitură de stat și a introdus vize pentru cetățenii români. De asemenea, autoritățile l-au expulzat pe ambasadorul român Filip Teodorescu.

UE a luat atitudine față de evenimentele postelectorale de la Chișinău printr-o rezoluție a Parlamentului European care a condamnat autoritățile moldovene pentru reprimarea protestelor, maltratarea tinerilor și reprimarea presei.

Luni PE a anunțat că va trimite o delegație de observatori care promit o monitorizare „mai strictă” a scrutinului din 29 iulie și care „vor fi mai atenți la problemel semnlate”. Europarlamentarul PDL Marian-Jean Marinescu a fost ales marți șeful delegației de observatori a Parlamentului European. Din misiune fac parte șapte eurodeputați, printre care încă doi români – Cristian Preda (PPE) și Renate Weber (ALDE). Activitățile delegației PE se vor desfășura în coordonare cu cele ale observatorilor Adunării Parlamentare a OSCE și a Adunării Parlamentare a Consiliului European, prezenți, de asemenea, la Chișinău. NewsIn

♦ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări
răspunde juristul
Vitalie MODRÎNGĂ

În anul 1992 am participat la conflictul armat pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova în calitate de voluntar în componența Batalionului serviciului de patrulare și santinelă nr.1 al Comisariatului general de poliție Chișinău. Ministerul Afacerilor Interne refuză să-mi elibereze certificat de constatare din motive că nu sînt la ei în baza de date. Rog să mă sfătuiți unde să mă adresez pentru ca să fiu recunoscut drept veteran de război și care sînt normele de drept care reglementează aceste relații.

Rotaru Ilie,
Chișinău

Potrivit articolului 5 din Legea cu privire la veterani, drepturile veteranilor se realizează la prezentarea de către aceștia a legitimației de veteran. Modul de atribuire a statutului de veteran și de eliberare a legitimațiilor se stabilește de către Guvern.

Conform Hotărîrii nr. 1281 din 19.11.2004, pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de atribuire a statutului și de eliberare a legitimațiilor de veteran de război, legitimațiile de veteran de război se păstrează și se eliberează beneficiarilor de către Departamentul Administrativ-Militar și structurile teritoriale din subordine. Legitimațiile de veteran de război se eliberează nemijlocit beneficiarilor de către responsabilul pentru eliberarea, evidența și păstrarea acestor legitimații. Eliberarea legitimațiilor de veteran de război se efectuează în baza cererii personale a beneficiarului, la prezentarea buletinului de identitate și a documentelor ce confirmă dreptul la legitimație de veteran de război (extrasul din dosarul personal, înscrierea în livretul militar confirmată cu ștampila unității militare în componența căreia beneficiarul a participat la acțiunile de luptă sau certificatul din instituția de arhivă). Evidența

legitimațiilor de veteran de război se ține în registre speciale, numerotate, sigilate și confirmate cu ștampila și semnătura șefului Departamentului Administrativ-Militar sau a șefului structurii teritoriale din subordine. Înscririle în registrele de evidență se efectuează de către specialiștii responsabili de perfectarea și eliberarea legitimațiilor, indicîndu-se (fără prescurtări) numele, prenumele, patronimicul, adresa de la domiciliu, seria și numărul buletinului de identitate, documentele de confirmare a dreptului la legitimație de veteran de război, numărul legitimației, data eliberării, numele persoanei care a eliberat documentul și semnătura beneficiarului. Responsabilitatea pentru eliberarea, evidența și păstrarea legitimațiilor de veteran de război se pune în sarcina Departamentului Administrativ-Militar. Controlul asupra corectitudinii eliberării, evidenței și păstrării legitimațiilor de veteran de război se efectuează de către Ministerul Apărării.

În cazul în care structurile menționate în actul guvernamental refuză să vă elibereze actele respective și să confirme calitatea de veteran, sînteți în drept să vă adresați cu o cerere în instanța de judecată.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cât mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs., trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(iulie 2009, nr. 27(286))

Citații în judecată

Curtea de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Țurcanu Mihail, pentru data de 5 august 2009, ora 12.00 la ședința de judecată (str. Teilor nr. 4, sala nr. 9) în calitate de apelant pe cauza civilă la acțiunea lui Țarălungă M. către Țurcanu M., privind rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a lotului de pământ.

Judecător

D. Manole

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea reprezentantului ÎI „Bujac Rodica” cu sediul în Ialoveni, str. I. Creangă nr.33/A, pentru data de 7 august 2009, ora 9.15, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 219) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SRL „Vasan Prim”, privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Z. Talpalaru

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea reprezentantului SRL „Hidroconfort” cu sediul în Chișinău, str. Sarmizegetusa nr.48/9, pentru data de 7 august 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 219) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SRL „Glorinal Grup”, privind încasarea datoriei.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Z. Talpalaru

Judecătoria Economică de Circumscripție solicită prezentarea reprezentantului SRL „Idalcongrup”, pentru data de 2 octombrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (bdul Ștefan cel Mare nr. 73, bir. 218, et. 2) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de SRL „Ramirdo”, Vadul lui Vodă.

Prezența este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părții absente.

Judecător

Liliana Andriș

Judecătoria Centru mun. Chișinău solicită prezentarea Papoulidis Alexandros, pentru data de 13 august 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 47) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Papoulidu Natalia, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător

Constantin Urîtu

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Vicol Nadejda, pentru data de 7 august 2009, ora 8.30, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 505) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2-2237/09 la cererea Ceaban Constantin, privind recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenire și acceptarea succesiunii.

Judecător

Galina Moscalciuc

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Tăriță/Postu/Elena, pentru data de 5 octombrie 2009, ora 9.30, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 606) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2-2388/09 la cererea cet. Tăriță Vasile, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător

Ghenadie Plămădeală

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Loghin Tudor, pentru data de 25 august 2009, ora 10.30, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 20) în calitate de copîrît pe cauza civilă intentată de Loghin Iraida, privind desfacerea căsătoriei și partajarea averii.

Judecător

V. Ilașco

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Țurcan Parascovia Afanasie cu domiciliu în s. Hulboaca str. M. Eminescu nr.15, pentru data de 1 septembrie 2009, ora 8.45, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 24) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Țurcan Fiodor, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător

Stella Bleșceaga

Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Tatarciuc Uliana, pentru data de 8 octombrie 2009, ora 14.00, la ședința de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 9) în calitate de copîrît pe cauza civilă la acțiunea Procuraturii sectorului Centru în interesul cet. Biriucova, către Tataru, Tatarciuc, privind încasarea datoriei.

Judecător

Iurie Potînga

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Marina Iurii, pentru data de 19 august 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 1A) în legătură cu examinarea cauzei civile intentate de Romanciuc Victor, privind încasarea datoriei.

Judecător

Nicolae Șova

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea cet. Istrate Cristina, a.n. 16.09.1987, pentru data de 26 august 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 1) în legătură cu examinarea cauzei civile la acțiunea SC „Ameritrex-Prest” SRL, către Istrate Cristina și Malic Violeta, privind încasarea sumei.

Judecător

Puica Viorica

Judecătoria Botanica mun. Chișinău solicită prezentarea reprezentantului SRL „Decons Impex Grup”, pentru data de 23 septembrie 2009, ora 12.00, la ședința de judecată (str. Zelinski nr. 13, bir. 14) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Șoimaru Alexandru, privind încasarea sumei.

Judecător

Valentina Garabagiu

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Tricolici Veaceslav, pentru data de 21 septembrie 2009, ora 12.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 306) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Tricolici Tatiana, privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului și încasarea pensiei de întreținere.

Judecător

Oxana Robu

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Borș Elena, Borș Tatiana, pentru data de 28 septembrie 2009, ora 10.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 306) în calitate de pîrîți pe cauza civilă intentată de SC „Ameritrex-Prest” SRL, privind încasarea datoriei.

Judecător

Oxana Robu

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Solomon Simion și Solomon Dumitru, cu ultimul domiciliu în Chișinău, str. P. Zadnipro nr. 6, apt. 37, pentru data de 22 septembrie 2009, ora 14.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 313) în calitate de pîrîți pe cauza civilă intentată de SC „Ameritrex-Prest” SRL, privind încasarea sumei.

Judecător

L. Ouș

Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Zubcu Vladislav și Zubcu Elena, cu ultimul domiciliu în Chișinău, str. P. Zadnipro nr. 18, apt. 2, pentru data de 22 septembrie 2009, ora 15.00, la ședința de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 313) în calitate de pîrîți pe cauza civilă intentată de SC „Ameritrex-Prest” SRL, privind încasarea sumei.

Judecător

L. Ouș

Judecătoria Hîncești solicită prezentarea cet. Lilicu Vasile Simion, a.n. 05.01.1985, pentru data de 17 august 2009, ora 9.00, la ședința de judecată (Hîncești, str. Chișinăului nr. 7, bir. 3) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2-777, privind divorțul și încasarea pensiei alimentare.

Judecător

S. Balaban

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Pleșca Valeriu, pentru data de 7 august 2009, ora 8.30, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 505) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2-2966/09 la cererea Pleșca Liubovi, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător

Galina Moscalciuc

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Cărpineanu Roman, pentru data de 7 august 2009, ora 8.50, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 505) în calitate de pîrît pe cauza civilă nr. 2-3060/09 la cererea Cărpineanu Iraida, privind desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei alimentare.

Judecător

Galina Moscalciuc

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în conformitate cu art. 108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Magari Ludmila Mihail a.n. 16.10.1973, cu ultimul dom. cunoscut Chișinău, str. I. Creangă nr. 43, apt. 8, pentru data de 14 septembrie 2009, ora 11.00, la ședința de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 608) în calitate de pîrît pe cauza civilă intentată de Magari Valeri, privind desfacerea căsătoriei.

Judecător

Natalia Simciuc

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Săptămînalul juridic „Dreptul” publică „Citații în judecată” din toate raioanele republicii. Pentru aceasta nu este nevoie să vă deplasați la Chișinău. E de ajuns să expediați prin fax (nr. 577690) copia dispoziției de plată și citația propriu-zisă, astfel economisind sume importante pentru transport. „Dreptul” poate fi procurat în toate chioșcurile.

**Date bancare: c/d 222472202641
BC Banca Socială. BIC: BSOCMD 2x722,
cod 280101722, c/f 37934018.
Publicația periodică „DREPTUL”**

Raportul Hammarberg și drepturile omului în Moldova

Raportul Comisarului pentru drepturile omului Thomas Hammarberg are 6 capitole, inclusiv un apendice la final, care cuprinde punctul de vedere al autorităților de la Chișinău.

Documentul analizează cazurile persoanelor private de libertate, decesele și problemele care țin de libertatea de expresie în mass-media.

Hammarberg a pus la punct acest raport avîndu-i alături pe consilierul său Bojana Urumova și pe expertul în medicina legală Davor Strinović, medic la Institutul de Medicină Legală din cadrul Facultății de Medicină din Zagreb care l-au însoțit pe parcursul vizitei sale în Republica Moldova din perioada 28-29 aprilie.

„Este clar că este nevoie de o revizuire nu doar a comportamentului individual al ofițerilor de poliție, dar și a responsabilității superiorilor acestora”, spunea Hammarberg la publicarea raportului. „Sper că pentru a depăși aceste probleme, declara-

țiile autorităților moldovene vor fi urmate de acțiuni concrete, rapide și sustenabile”, recomandă comisarul, care subliniază mai ales că situația din penitenciare este poate cea mai rea dintre toate. „Procurori, judecători, naționali ofițeri de poliție și avocați ar trebui să fie atenți la afirmațiile sau posibilele semne de rele tratamente. În centrele de detenție ale poliției trebuie ca aceste cazuri să fie înregistrate și raportate”, spune comisarul.

Raportul consemnează faptul că majoritatea persoanelor intervievate care au fost arestate în legătură cu demonstrațiile postelectorale din aprilie 2009 au pretins că au fost bătute – unele grav – de către ofițerii de poliție, iar în mai multe cazuri, doctorul Davor Strinović a observat semne fizice care confirmau aceste afirmații. Că oamenii nu mint o demonstrează și înregistrările identificate în registrele mai multor unități medicale, notează raportul.

Comisarul Hammarberg declară că nu trebuie permis ca astfel de încălcări ale drepturilor fundamentale la scară largă să se repete, și că trebuie luate măsuri pentru a urmări responsabilitatea celor implicați. Potrivit raportului, Ministerul de Interne și Procuratura Generală din Republica Moldova au informat Consiliul Europei că au demarat deja o serie de anchete. „Însă anchetele privind numeroasele cazuri de rele tratamente de către poliție trebuie să fie percepute de

cetățenii moldoveni ca fiind independente, imparțiale, transparente și credibile”, recomandă comisarul.

În ce privește cele trei decese, „rămîn multe întrebări fără răspuns”, afirmă raportul. Pentru elucidarea circumstanțelor acestor decese, comisarul recomandă instituirea unui mod eficient de investigație aprofundată și cuprinzătoare.

La capitolul presă, Hammarberg consideră că presiunea exercitată asupra mass-media și organizațiilor nonguvernamentale care activează în domeniul apărării drepturilor omului este inacceptabilă. „Libertatea de exprimare și dreptul la informare ar trebui să fie protejate, inclusiv în situații de criză. În același timp, profesioniștii din mass-media ar trebui să facă un efort de a adera la standardele etice și profesionale”, scrie în raport Thomas Hammarberg.

În concluzie, Comisarul pentru drepturile omului recomandă efectuarea unor anchete aprofundate și cuprinzătoare atît asupra alegerilor în sine, cît și a evenimentelor din zilele următoare.

Aniversări

Iulia CIMPOI,
 judecător CSJ – 55 de ani*Mult stimată doamnă Iulia Cimpoi,**Cu totul și cu totul specială este ziua dumneavoastră de naștere din acest an, semnificând tineretea maturității și vârsta frumoaselor împliniri.**Sîntem onorați să vă adresăm cu ocazia frumoasei aniversări acest sincer mesaj de felicitare. Popasul aniversar la care ați ajuns constituie o oportunitate de a pune pe cîntar succesele. Astfel, avansarea prin muncă, responsabilitate perseverență, devotament domeniului ce vi l-ați ales ca destin – justiția vă determină inconfundabilitatea.**Vă dorim viață îndelungată, plină de realizări și bucurii, clipe cît mai durabile de satisfacție și înălțare sufletească.***La mulți ani!**

* * *

*Zilele acestea și-au aniversat ziua de naștere Galina Vavrîn, judecător CA Cahul; Dmitrii Fujenjo, judecător Cahul; Gheorghe Burdujan, judecător Basarabeasca; Victor Boico, judecător Buiucani; Sergiu Ciobanu, judecător Judecătoria Militară; Constantin Urîtu, judecător Centru; Vasile Rusu, vicepreședintele judecătoria Strășeni; Leonid Demidov, procuror - interimar al sectorului Ciocana; Igor Serbinov, procuror, adjunct al Procurorului General; Vasile Pascari, procuror, prim-adjunct al Procurorului General.**Mult stimați omagiați, este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere și calde urări de sănătate. Apreciem străduința, devotamentul, abnegația, responsabilitatea cu care vă îndepliniți obligațiile.**Vă dorim să aveți parte de acum încolo doar de împliniri și realizări care să vă întregască deplin fericirea.***La mulți ani!****Cu profund respect,**
membrii Consiliului de administrație
al Uniunii Juriștilor,**Echipa Dreptul și Revista națională de drept****Echipa redacției Vă adresează un Apel de unire și sprijin. Vă sîntem recunoscători că sînteți abonații noștri și susțineți ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor și vom rămâne alături de Dvs.**

- **Ideea de examen de conducere a fost inventată în Franța. În 1893, șoferii trebuiau să dea un test de abilitate în conducerea și repararea mașinii.**

- **În Marea Britanie ziua mărului, stejarului, 29 mai, a fost ziua de naștere a regelui Charles al II-lea și comemorează faptul că el a scăpat de soldații lui Cromwell după bătălia de la Worcester (3 septembrie 1651), ascunzîndu-se într-un stejar la Boscobel. Copacul de azi din Boscobel nu este cel care l-a adăpostit pe regele Charles, ci a crescut dintr-o ghindă produsă de stejarul inițial.**

Un proiect de succes al AȘM în susținerea medicinei

Realizarea cu succes a programelor de stat din cadrul Academiei de Științe a Moldovei constituie principala modalitate de promovare a politicii de stat în sfera științei și inovării, determinînd, totodată, gradul sporit de credibilitate a științei autohtone. În susținerea celor menționate,

Cercetătorii de la AȘM au stabilit că substanța obținută manifestă o înaltă activitate antibacteriană și antifungică. Rezultatele cercetărilor au mai demonstrat că preparatul nu este toxic și acesta poate fi aplicat în diverse domenii ale medicinei.

În acest sens, acad.

Un alt aspect important la care s-a referit profesorul este aplicarea medicamentului în scopul reducerii termenelor de vitalizare a plăgilor după intervențiile chirurgicale, inclusiv la bolnavii de cancer mamar, unde, în urma monitorizării pacientelor care au acceptat tratamentul respec-

tologie și Ortopedie, preparatul Enoxil (soluții apoase de 5 și 10%, spirtoase de 5 și 10%) este utilizat începînd cu luna mai 2009. Octavian Cîrîmpei, subinvestigator privind aplicarea noului preparat în instituția respectivă, a menționat că Enoxilul are calități antibacteriene și antifungice pronunțate și face parte din grupul antisepticelor taninice. Remediu se folosește la tratamentul arsurilor superficiale și profunde, fiind utilizat ca antiseptic de bază la pansamente.

Prin analiza comparativă cu antisepticele tradiționale (Betadină, Iodinol, Dioxedină, Chlordexidină), Enoxilul prezintă calități antiseptice deosebite, micșorînd cantitativ și calitativ conținutul microbian din plagă, diminuînd procesele inflamatoare locale, schimbînd virulența microbiană. Astfel, aplicarea tratamentului cu Enoxil (efect optim la soluție cu concentrație de 1-5%) a favorizat reducerea timpului de tratament cu rezultate estetice și clinice bune.

Totodată, investigatorii au specificat că ar fi bine dacă acest preparat s-ar produce și sub formă de unguent sau gel care ar permite stabilizarea efectului pe o durată mai mare. Fiind aplicate pe un termen de 24-36 ore, acestea ar avea eficacitate pe parcursul acestei perioade. De asemenea, s-a propus folosirea Enoxilului sub formă de supozitoare, meșe de tifon îmbibate etc.

În decursul ultimului an, preparatul a fost menționat cu cîteva medalii de aur la Saloanele internaționale de invenție de la Geneva, Bruxelles, Seul, Beijing, Iași. Preparatul a provocat un interes deosebit vizitatorilor străini ai expozițiilor.

În consecință, proiectul de succes al savanților de la Academia de Științe a Moldovei se dorește a fi și unul de succes în medicină, iar implementarea tehnologiilor inovative să fie susținută pe toate căile posibile.

Serviciul de presă al AȘM

realizarea programului de stat „Prelucrarea și utilizarea deșeurilor din industria vinicolă, precum și obținerea produselor noi”, conducător acad. Gheorghe Duca, este unul edificator. În cadrul proiectului „Preparate noi din semințe de struguri pentru medicină, veterinarie și agricultură”, condus de dr. hab., prof. Tudor Lupașcu, parte componentă a Programului nominalizat, a fost elaborat și brevetat preparatul Enoxil, care a suportat cu succes o serie de testări. Preparatul prezintă un vădit interes, dată fiind fabricarea acestuia din materie primă naturală, ecologică și inofensivă și care, spre deosebire de alte preparate medicamentoase, nu generează efecte secundare. Mai exact, materia primă o constituie semințele de struguri, care există în cantități suficiente pe teritoriul Republicii Moldova.

În prezent, în aceste scopuri sînt folosite preparatele chimice de import. Cheorghe Ducă, dr. hab., prof. Teodor Lupașcu au vizitat două instituții selectate pentru efectuarea testărilor clinice ale Enoxilului. Dumnealor s-au arătat interese de dinamică indicilor privind aplicarea clinică a preparatului.

La Institutul de Oncologie, Secția mamologie, actualmente, acest medicament este aplicat la nouă paciente care au suportat recent intervenții chirurgicale la glanda mamară. Dr. hab., prof. Nadejda Godoroja, conducătorul Departamentului mamologie, responsabilă de aplicarea preparatului, a confirmat caracteristicile acestuia, demonstrînd eficiența aplicării clinice. Potrivit specialistului, Enoxilul poate avea diferite aspecte în oncologie. Unul din aspecte constă în aplicarea preparatului în tratamentul leziunilor postradiante al bolnavilor oncologici, inclusiv al bolnavilor de cancer al glandei mamare.

tiv, preparatul contribuie la micșorarea vădită a termenului de vitalizare și la micșorarea limfocitei în plagă, aceasta confirmînd proprietățile regenerative ale preparatului.

De asemenea, în cadrul testărilor clinice se experimentează aplicarea Enoxilului la bolnavii cu procese proliferative benigne – la maladia fibro-chistică, forma nodoză în perioada postoperatorie.

Directorul Institutului de Oncologie, prof. Victor Cernat, a exprimat opinia de a prelungi investigațiile în direcția extinderii aplicării preparatului Enoxil, inclusiv în cadrul tratamentului radiologic al bolnavilor de cancer de col uterin și în perioada recuperatorie, în scopul profilaxiei și tratamentului leziunilor postradiante care, relativ frecvent, însoțesc tratamentul acestor bolnave.

La Centrul Republican de Leziuni Termice din cadrul Spitalului Clinic de Trauma-

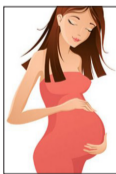
Caleidoscop

O poloneză pretinde că fiica sa a rămas însărcinată, după o baie în piscina unui hotel din Egipt

O femeie din Polonia dă în judecată un hotel din Egipt, pretinzînd că fiica sa a rămas însărcinată după ce a folosit piscina hotelului.

Neobișnuita acuzație a fost lansată de Magdalena Kwiatkowska după ce fiica ei de 13 ani s-a întors însărcinată din vacanța petrecută în Egipt.

Autoritățile din turism din Varșovia, Polonia, au confirmat că au primit o asemenea plîngere, săptămîna aceasta,

potrivit căreia fetița ar fi rămas însărcinată de la urme de spermă care ar fi existat în piscină.

„Mama este foarte încăpățînată și spune că fiica ei nu a înțeles niciun băiat în timpul vacanței și este hotărîtă să continue cu procesul”, a afirmat un reprezentant al autorităților din turism.

În SUA, cîțiva elefanți curăță mașini la o spălătorie auto

Pe timp de criză și animalele dintr-un parc natural din Oregon, Statele Unite, ajută la umplerea pușculițelor. Mai exact,

elefanții își folosesc talentul într-o spălătorie auto.

În loc de furtun cu apă, pahidermele își folosesc trompele uriașe și se descurcă de minune să curețe mașini. Au învățat chiar să folosească și burețele, iar clienții sînt mulțumiți de servicii, dar și de spectacol și nu comentează cînd trebuie să plătească 20 de dolari pentru un spălat. Elefanții au devenit deja vedete la spălătorie. Șoferii se înghesuie să-și curețe mașinile, iar încasările ajung în conturile parcului natural.

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova,
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC

Reporteri:

Irina BUREA,
Stelina CIOBANU,
Laura DUMBRĂVA
Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Gheorghe CHIRIȚĂ
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacției:

MD 2009, Chișinău, str. A. Mateevici, 60,
bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din
str. Bănulescu-Bodoni. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.

DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641.
BC Banca Socială.
BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor
publicate nu reflectă neapărat opinia redacției.
Redacția nu corespundează cu cititorii,
materialele autorilor nu se recenzează și nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia „Prag-3”.
Indice – 21596
Tiraj 4600
Com. 1520